

GLAVA 26

GLOBALNA POLITIKA POKRETA ŽENE I ZDRAVLJE

Zdravlje žena širom sveta povezani su na više načina. Ovaj odeljak poziva čitaoce da budu svesni ovih veza i postanu deo narastajućeg međunarodnog pokreta za zdravlje žena.

Na pragu 21. veka žene se sukobljavaju sa globalnim tržištem moćnih političkih, finansijskih i trgovinskih interesa koje promovisu potrošačka društva. U svojoj jurnjavi za profitom u globalnoj, svetskoj ekonomiji akteri često eksploatišu ekonomski depresirane zemlje i njihove ljude. Ohrabrivanjem uniformnih obrazaca proizvodnje i potrošnje, globalna tržišna ekonomija preti ekonomskim i ekološkim sistemima lokalnih naroda i starosedelaca. Proces globalizacije takođe menja prioritete nacionalnih vlada podrivajući njihovu sposobnost da obezbede brigu o siromašnima, bolesnima i slabima. Ova situacija šteti zdravlju i blagostanju žena širom sveta.

Savremeni međunarodni pokret za zdravlje žena, sačinjen od ženskih grupa, nevladinih organizacija ima svoje korene u ustancima urođenika i aktivnostima organizovanim od strane feministkinja koji obuhvataju više od veka izgradnje evropskog kolonijalnog carstva i borbe za oslobođenje. Zasnivajući svoje mišljenje na istoriji potčinjavanja i siromaštva, žene na "Jugu" pitanje zdravlja posmatraju u širem kontekstu političkih, društvenih i ekonomskih prava, deleći, generalno, svoje gledište sa ženama sa "Severa" posvećenim naprednoj socijalnoj politici. Međutim, reagujući na nastavljanje napada na abortus i druga prava reprodukcije, mnoge žene severne Amerike, aktivistkinje za zdravlje žena, naglašavaju značaj reproduktivne sposobnosti i zdravlja nad drugim kritičnim i ekonomskim pravima, ne uspevaju stoga da adekvatno zadovolje potrebe žena koje se suočavaju sa višestrukim društvenim, ekonomskim i zdravstvenim problemima. Rezultirajuća tenzija podelila je pokret širom sveta na rasnoj, klasnoj, religijskoj i etničkoj osnovi, dovodeći u pitanje viziju izraženu sloganom feministkinja "Sestrinstvo je globalno". Istovremeno, mnoge žene koje su u prošlosti ćutale, postale su aktivne i progovorile su. Četvrta svetska konferencija žena u Pekingu, 1995. godine okupila je najveći skup žena do tada viđen, stvorila napredan redosled prava žena i stavila na prvo mesto solidarnost na aktivnostima koje tek treba preduzeti.

Seti se dostojanstva koje imaš kao žena.
Ne apeluj,
Ne moli,
Ne puzi.
Skupi hrabrost,
Uhvati se za ruke,
Stani uz nas,
Bori se sa nama.

Christabel Ranichurst
engleska sifražetkinja (1880-1958)

ŽENE SE ORGANIZUJU ZA GLOBALNU PROMENU - MEĐUNARODNI DOGAĐAJI PREKRETNICE

Međunarodni pokret za zdravlje žena postao je glavna snaga u Ujedinjenim nacijama organizovanjem konferencija i drugih skupova. Slede primeri povezivanja žena na međunarodnom planu.

1975.

Uspešna Prva svetska konferencija žena Ujedinjenih nacija održana u Meksiku vodila je proglašavanju dekade 1976-1985 Dekadom za žene na Generalnoj skupštini U.N, podvlačeći temu konferencije "Jednakost, razvoj, mir".

1976-1985

Međunarodna dekada žena Ujedinjenih nacija. Po prvi put je veliki broj informacija i statistika prikupljen, prezentovan i ukinuto opredeljivanje društvene, demografske i ekonomske situacije žena na polnoj osnovi. Doprinosi žena učinjeni su vidljivim u arenama u kojima su one bile ignorisane ili zanemarivane, posebno u poljoprivredi i proizvodnji hrane. Nekada pretežno isključene iz političkih procesa na svim kontinentima, žene su počeli da prepoznaju kao nosioce razvoja pre nego mete, ciljeve programa i patronata.

1979

Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama (CEDAW) usvojena je od strane UN.

1980

Napredovanje Svetskog plana aktivnosti prihvaćenog u Meksiku razmotreno je sredinom dekade na Drugoj svetskoj konferenciji žena u Kopenhagenu.

1985

Forum ženskih nevladinih organizacija, Najrobi, Kenija, kraj Ženske dekade. Krajnji dokument nazvan " Projektovanje strategija napretka žena" koji je javno usvojen na ovoj konferenciji, jasno izražava ambiciozne ciljeve žena, uključujući iskorenjivanje nepismenosti do kraja 2000. godine, eliminaciju svih formi diskriminacije, očekivani životni vek od najmanje 65 godina i mogućnosti za zaposlenje.

1987

Peti međunarodni skup Žene i zdravlje, San Hose, Kosta Rika. Po prvi put, ovaj međunarodni skup feministkinja održan je izvan Evrope, a na njemu je učestvovalo veliki broj žena iz Latinske Amerike i Kariba. On je bacio svetlost na probleme od značaja za žene ovog regiona.

1990.

[esti međunarodni skup Žene i zdravlje, Manila, Filipini. Učestvovalo je preko 400 žena iz preko 60 zemalja. Velika zastupljenost azijskih zemalja u fokus je stavila brige žena ovog regiona.

1991.

Svetski kongres žena za zdravu planetu, Majami, Florida. Na ovom događaju koji je predstavljao prodor svetskog ženskog pokreta, feminističke grupe za očuvanje prirode, eminentne organizacije kao što je Žene, okruženje i razvoj (WEDO) okupile su žene širom sveta da kreiraju "Raspored aktivnosti žena 21" vodič koji ujedinjuje ženska pitanja i prava u lokalnom, nacionalnom i međunarodnom okruženju i donešenje odluka koje se tiču daljeg razvoja.

1992.

Konferencija ujedinjenih nacija o očuvanju prirode i razvoju, Rio, Brazil. Raspored aktivnosti iz Majamija, iz prethodne godine usvojen je od strane nacija koje su na skupu uzele učešće.

1993.

Konferencija Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima. Priznavanjem prava žena za ljudska prava, ova konferencija postavila je ženske probleme - nasilje, seksualnu zlostrebu i zlostrebu reprodukcije u nacrt deklaracije Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima.

1993.

Sedmi međunarodni skup Žene i zdravlje, Kampala, Uganda. Prilika za žene iz Afrike da, na visokom nivou, učestvuju.

1994.

Međunarodna konferencija Ujedinjenih nacija o populaciji i razvoju (ICPD), Kairo, Egipat. Koncept očuvanja reproduktivne sposobnosti (zdravlja) smenio je fokusiranost sa kontrole rađanja i termin "ciljevi smanjivanja neplodnosti" koji dehumanizuju žene i olakšavaju zlostrebe.

1995.

Društveni samit, Kopenhagen, Danska. Žene su činile sastavni deo prve konferencije Ujedinjenih nacija koja je u fokus stavljala probleme socijalne pravde. Kopenhagensko istraživanje ekonomske pravde i ljudskih prava žena bilo je praćeno ličnim svedočenjima žena iz svih delova sveta.

1995.

Četvrta konferencija žena Ujedinjenih nacija, Peking, Kina ponovila je značaj pitanja jednakosti polova i pravednosti u kući i na poslu, u vezi sa proizvodnjom (plaćen rad) i reprodukcijom (neplaćeni zadaci i odgovornosti u domaćinstvu).

1996.

Konferencija Ujedinjenih nacija o sredini, Istanbul, Turska, naglašava pitanje stanarskih prava i partnerstvo između provincijskih i grupa šire orijentisanih, i lokalnih vlasti i privatnog i javnog sektora.

1997.

Osmi međunarodni skup Žene i zdravlje, Rio de Žaneiro, Brazil. Ocenjeni su stvarni doprinosi zdravlju žena kojima je rezultirala prethodna konferencija, nasuprot široj slici ženske svakodnevne stvarnosti. Ona je pozivala na promenu stanja kroz javnu raspravu i zakonodavstvo i na veću odgovornost javnog sektora. Obznanila je

potrebu za izgradnjom novih oblika solidarnosti, i naznačila da abortus i sida nisu samo pitanja zdravlja već i polne i društvene pravde.